

- **Τίτλος μαθήματος:** Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας
- **Κωδικός μαθήματος:** Χ2
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Εξάμηνο σπουδών:** Χειμερινό
- **Αριθμός απονεμόμενων πιστωτικών μονάδων:** 6
- **Υπεύθυνοι γνωστικού αντικείμενου:** Νικόλαος Ανδρεαδάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου – Νεκτάριος Σταύρου, Λέκτορας, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- **Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος:** Το μάθημα αυτό έχει ως βασικό σκοπό την εισαγωγή των φοιτητών/τριών στη μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας και την εξοικείωσή τους με ένα ευρύ φάσμα στρατηγικών και τεχνικών που χρησιμοποιούνται από τους ερευνητές στις Κοινωνικές Επιστήμες, με έμφαση στην Εκπαίδευση. Στοχεύει: α) στην παρουσίαση των βασικότερων φιλοσοφικών και επιστημολογικών ζητημάτων στην κοινωνική έρευνα, β) στην περιγραφή των σημαντικότερων ποσοτικών και ποιοτικών στρατηγικών έρευνας, γ) στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τα κυριότερα μέσα συλλογής δεδομένων, δ) στην ευαισθητοποίηση των φοιτητών/τριών για τις ηθικές και δεοντολογικές αρχές πάνω στις οποίες πρέπει να στηρίζεται η επιστημονική και κοινωνική έρευνα, και ε) στην κατανόηση της διαδικασίας συγγραφής μιας ερευνητικής εργασίας με έμφαση στη διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία.
- **Προαπαιτήσεις:** Δεν υπάρχουν
- **Περιεχόμενο του μαθήματος:**

Η φύση της επιστημονικής και κοινωνικής έρευνας, φιλοσοφικά και επιστημολογικά ζητήματα στην κοινωνική έρευνα.

Ερευνητικές προσεγγίσεις: Η διαμάχη ανάμεσα στην ποσοτική και την ποιοτική έρευνα. Βασικές μεθοδολογικές ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις στην κοινωνική έρευνα.

Στάδια και μέθοδοι έρευνας (δημοσκόπηση, έρευνα δράση, εθνογραφική έρευνα, πειραματική έρευνα, μελέτη περίπτωσης, κ.λπ.).

Μέσα συλλογής δεδομένων (ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, ομάδες εστίασης, παρατήρηση, κ.λπ.).

Ηθική και δεοντολογία της έρευνας.

Ανάλυση και παρουσίαση εμπειρικών δεδομένων.

Διαδικασία συγγραφής επιστημονικής ερευνητικής εργασίας με έμφαση στη διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία (αναζήτηση βιβλιογραφικών πηγών, ανασκόπηση βιβλιογραφίας, βιβλιογραφικές παραπομπές, σημειώσεις – υποσημειώσεις, παραθέματα, βιβλιογραφικές

αναφορές, διαδικασία συγκρότησης κεφαλαίων θεωρητικής τεκμηρίωσης του θέματος της έρευνας, συγγραφή κεφαλαίου μεθοδολογίας της έρευνας, συγγραφή κεφαλαίων περιγραφικών και επαγωγικών αποτελεσμάτων, συζήτηση – ερμηνεία αποτελεσμάτων, γενικά συμπεράσματα – προτάσεις, κ.λπ.).

Κριτήρια για την αξιολόγηση ενός ερευνητικού σχεδίου.

- **Διδακτική μεθοδολογία:** Διαλέξεις, παρουσιάσεις powerpoint, ανάλυση κειμένων, συζήτηση επιστημονικών ερευνητικών άρθρων, μεθοδολογικές εφαρμογές, ανταλλαγή απόψεων-συζήτηση.

- **Προσδοκώμενα αποτελέσματα:**

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, ο/η φοιτητής/τρια αναμένεται να:

- ✓ Συνδέει τη θεωρία με την έρευνα και αντιλαμβάνεται ότι τα επιστημονικά επιχειρήματα απαιτούν τεκμηρίωση. Περιγράφει τα χαρακτηριστικά της επιστημονικής έρευνας και οριοθετεί την κοινωνική έρευνα. Έχει μια ολοκληρωμένη εικόνα για το τι είναι έρευνα στις κοινωνικές επιστήμες.
- ✓ Διακρίνει τις φιλοσοφικές, οντολογικές, επιστημολογικές και μεθοδολογικές παραδοχές της ποσοτικής και της ποιοτικής έρευνας. Περιγράφει τις βασικές διαφορές μεταξύ ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας.
- ✓ Ταυτοποιεί τις βασικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική έρευνα και συγκρίνει τις διαφορές των χαρακτηριστικών τους.
- ✓ Είναι ικανός/η να οργανώνει το πλαίσιο μέσα από το οποίο αναδύονται ερευνητικά ερωτήματα, καταγράφει τα βήματα μιας ερευνητικής διαδικασίας και σχεδιάζει ένα ερευνητικό πρωτόκολλο.
- ✓ Αναζητά βιβλιογραφικό υλικό από διάφορες βάσεις δεδομένων.
- ✓ Γνωρίζει τη διαδικασία εκπόνησης ενός ερωτηματολογίου, μιας συνέντευξης, μιας δομημένης παρατήρησης, κ.λπ. Κατανοεί τις βασικές αρχές σχεδιασμού, συλλογής και ανάλυσης δεδομένων που προέρχονται από γραπτή ή/και προφορική επικοινωνία, παρατήρηση, αρχειακό υλικό.
- ✓ Περιγράφει τη λογική και τα βήματα μιας δειγματοληπτικής διαδικασίας και διακρίνει την τυχαία από τη μη τυχαία δειγματοληψία.
- ✓ Αναλύει τα ερευνητικά δεδομένα. Περιγράφει τη διαδικασία που ακολουθείται κατά την ανάλυση των δεδομένων.
- ✓ Περιγράφει ηθικές και δεοντολογικές αρχές πάνω στις οποίες πρέπει να στηρίζεται η επιστημονική και εκπαιδευτική έρευνα. Προσδιορίζεται ως «ηθικός ερευνητής».
- ✓ Λαμβάνει υπόψη του τα κριτήρια για την αξιολόγηση μιας εκπαιδευτικής έρευνας. Εκπονεί και συγγράφει ένα ερευνητικό σχέδιο. Κατανοεί και αναλύει κριτικά εργασίες και δημοσιεύσεις που έχουν ερευνητικό χαρακτήρα.
- ✓ Εφαρμόζει τις αποκτηθείσες γνώσεις για την εκπόνηση επιστημονικών εργασιών. Αντιλαμβάνεται τα βήματα, τη διαδικασία και τον τρόπο συγγραφής της διπλωματικής του/της εργασίας.

- **Αξιολόγηση:** Γραπτή ατομική απαλλακτική εργασία 10-20 σελίδων ή ομαδική απαλλακτική εργασία δυο φοιτητών/τριών 20-30 σελίδων. Ενδεικτικά θέματα εργασιών : Επισκόπηση πεδίου, Μελέτη περίπτωσης, έρευνα-δράση, εθνογραφική έρευνα, ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, ημερολόγιο, παρατήρηση, ανάλυση περιεχομένου, κοινωνιομετρικές τεχνικές, δειγματοληψία, ηθική - δεοντολογία της έρευνας, κ.λπ.

- **Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:**

α) Ελληνική:

- Ανδρεαδάκης, Ν., Βάμβουκας, Μ. (2005). *Οδηγός για την εκπόνηση και τη σύνταξη γραπτής ερευνητικής εργασίας: σεμιναριακής, πτυχιακής, διπλωματικής*. Αθήνα: Διάδραση.
- Bell, J. (2001). *Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας: οδηγός για φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες*. Αθήνα: Gutenberg.
- Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Creswell, J. (2012). *Εκπαιδευτική έρευνα: Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας*. Αθήνα: Έλλην.
- Hamel, J., Dufour, S., Fortin, D. (2000). *Μέθοδοι μελέτης περίπτωσης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Mason, J. (2011). *Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας*. Αθήνα: Πεδίο.
- Robson, C. (2007). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου: Ένα μέσον για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες ερευνητές*. Αθήνα: Gutenberg.
- Σαραφίδου, Δ. (2011). *Συνάρθρωση ποσοτικών και ποιοτικών προσεγγίσεων στην εμπειρική έρευνα*. Αθήνα: Gutenberg.
- Τσιώλης, Γ. (2014). *Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης στην ποιοτική κοινωνική έρευνα*. Αθήνα: Κριτική.

β) Ξενόγλωσση:

- Ary, D., Jacobs, L., Sorensen, C., Razavieh, A. (2010). *Introduction to Research in Education*. Boston: Wadsworth.
- Cargil, M., O'Connor, P. (2009). *Writing Scientific Research Articles: Strategy and Steps*. Oxford: Wiley - Blackwell.
- Cipani, E. (2009). *Practical*. Oxford: Wiley - Blackwell.
- Dawson, C. (2007). *A Practical Guide to Research Methods: A User-Friendly Manual for Mastering Research Techniques and Projects*. Oxford: How To Books.
- DeMarrais, K., Lapan, S. (2011). *Foundations for Research: Methods of Inquiry in Education*

and the Social Sciences. London: Lawrence Erlbaum Associates.

- Fraenkel, J., Wallen, N. (2009). *How to Design and Evaluate Research in Education*. Boston: McGraw-Hill.
- Kodish, E. (2010). *Ethics and Research With Children: A Case-Based Approach*. Oxford: Oxford University Press.
- Lavrakas, P. (2008). *Encyclopedia of Survey Research Methods*. London: Sage.
- Tomal, D. (2010). *Action Research for Educators*. New York: Rowman & Littlefield.
- Winkler, A., Metherell, J.-R. (2012). *Writing the Research Paper: A Handbook*. Boston: Wadsworth.